

Produksjonsstopp i Danmark – kan man produsere i Norge i stedet?

Norsk Skuespillerforbund stiller seg solidarisk med vår søsterorganisasjon i Danmark, i deres forhandlinger og bestrebelser på å finne gode løsninger for dem.

Kulturbransjen generelt, og den audiovisuelle bransjen særskilt, er ekstremt påvirket av økt globalisering og digitalisering. Nye metoder til distribusjon og medfølgende forretningsmodeller blir introdusert på løpende bånd. Det betyr at fagforeningene som representerer rettighetshaverne i dette landskapet stadig må tilpasse seg en ny virkelighet.

En av de grunnleggende endringene vi ser er at det ikke lengre er produsenten som har den primære økonomiske interessen i utnyttelsen av en produksjon. Det blir i høyere og høyere grad distribusjonsplattformen som står i sentrum. Derfor har Norsk Skuespillerforbund påbegynt arbeidet med å forhandle avtaler direkte med plattformene, slik som for eksempel våre avtaler med Netflix eller andre enkeltavtaler med internasjonale og regionale aktører som distribuerer på nye måter og til et nytt publikum. Dette er avtaler vi er stolte av, og som vi regner med kommer til å øke i volum fremover.

Dansk Skuespillerforbund har innledningsvis valgt en annen vei enn oss. Sammen med de øvrige rettighetshaverne til audiovisuelle produksjoner inngikk de på slutningen av 2021 en avtale med den danske produsentforeningen som skulle regulere disse de nye distribusjonsmetodene. Dette minner litt om en konstruksjon vi kjenner fra f.eks. tariffområdet, hvor det i Skandinavia er naturlig at arbeidsmarkedets parter – de som er tetttest på – finner rimelige løsninger som passer for partene. Man må derfor legge til grunn at den avtalen som ble inngått var et uttrykk for hva partene mente var rimelig på avtaletidspunktet. Det tilføyes at Norsk Skuespillerforbund ikke har sett avtaleteksten.

Problemet i Danmark oppstod i etterkant av inngåelsen av den nye avtalen med produsentforeningen. Kundene til de danske produsentene – dvs. danske og utenlandske strømmeplassformer – ville ikke «akseptere» den nye avtalen, da de mente den var for «dyr». Resultatet ble at disse kundene stoppet all utvikling og produksjon i Danmark. Rettighetshaverne har derfor, i et forsøk på å få løst situasjonen, gått i dialog direkte med strømmeplassformene. Selv om det nå er dialog mellom rettighetshaverne og strømmeplassformene er situasjonen fortsatt kritisk, der flere produksjoner står stille – selv om man nå har klart å komme til enighet om midlertidige løsninger for noen enkelte produksjoner.

Norsk Skuespillerforbund har nylig blitt oppmerksomme på at danske produsenter nå vurderer muligheten til å produsere i Norge istedenfor, under Norsk Skuespillerforbunds eksisterende avtaler eller under nye avtaler vi måtte inngå for slike produksjoner. Dette har vi sagt umiddelbart ikke er mulig.

Våre avtaler angår «norske produksjoner», som vi i utgangspunktet definerer til produksjoner der samarbeidende kringkaster er norsk (TV-drama) eller der produksjonen primært er på norsk og/eller de fleste skuespillere er norske (strømming). Men det kan være andre relevante omstendigheter også, så i siste ende må det bli en konkret vurdering hva som er norsk og hva som er utenlandsk produksjon. Er det en norsk produksjon vil utenlandske skuespillere som hovedregel omfattes av våre eksisterende avtaler.

Men slik er det ikke med utenlandske produksjoner, og vi har heller aldri inngått avtaler på vegne av utenlandske skuespillere i utenlandske produksjoner. Dette henger sammen med at utenlandske skuespillere typisk har overdratt deres rettigheter til eksklusiv forvaltning gjennom deres egen fagforening, på samme måte som våre medlemmer har til Norsk Skuespillerforbund. Det ville derfor, slik vi ser det, ikke være juridisk mulig for oss å inngå avtaler på vegne av utenlandske skuespillere i utenlandske produksjoner.

Men selv om man ser bort fra det åpenbare juridiske problemet her har Norsk Skuespillerforbund heller ingen intensjon om å blande seg i det vi betrakter som interne danske forhold.

Vi stiller oss solidarisk med vår søsterorganisasjon i Danmark, i deres forhandlinger og bestrebelser på å finne gode løsninger for dem. Vi heier på partene, og at de skal finne løsninger som alle i det audiovisuelle økosystemet i Danmark kan betrakte som rimelige. En rimelig rettighetsbetaling er ikke bare viktig fordi det står i loven. Den er viktig fordi den utgjør et viktig bidrag til skuespillernes økonomi mens de søker etter nye oppgaver, og den bidrar derfor til å holde skuespiller – og dermed også kompetanse – i bransjen.

Publisert: 29.09.2022

Tekst: Norsk Skuespillerforbund